

شاهد افزایش میزان صادرات از لحاظ ارزش خواهیم بود.

با در کنار هم قرار دادن تحلیل های مربوط به ارزیابی اثرات و منافع ملموس و غیر ملموس اقتصادی، تولیدی و اجتماعی حاصل از اجرای پروژه توسعه ای می توان به این جمع بندی رسید که اجرای پروژه های توسعه خوشه ای از ابعاد مختلف اقتصادی، تولیدی و اجتماعی قابل توجیه بوده و قادر است با اثر بخشی بسیار بالایی موجبات رشد و توسعه خوشه های صنعتی خرماي کشور را فراهم آورد.

*از لحاظ اقلیمی و زیست محیطی

نظر به این که صنایع مرتبط به بحث خرما از صنایع آلاینده از لحاظ محیط زیست محسوب نمی شوند و با توجه به تاثیر بسیار کم واحدهای صنعتی و سنتی در شرایط اقلیمی هر منطقه می توان به این نکته اشاره کرد که پروژه توسعه خوشه ای نقش چندانی در تغییر این وضعیت نخواهد داشت با این حال شرایط بهداشتی واحدهای صنعتی و سنتی به وسیله این روش تغییر و جهش مناسبی پیدا می کند و با کاهش در صد ضایعات مواد اولیه این تاثیر پر رنگ تر خواهد شد.

هم اکنون خوشه های صنعتی یکی از کارآمدترین و فراگیرترین مدل های توسعه منطقه ای، ملی و در سطح جهان هستند. ایجاد خوشه های صنعتی کمک بزرگی به اشتغال، تولید و صادرات خواهد کرد به همین منظور تسهیلات اشتغال زایی بهتر است به سمت خوشه های صنعتی سوق داده شود و صنعتگران در قالب خوشه های صنعتی فعالیت کنند. اگر ما بخواهیم با کشورهایی که بازار کالاهای مختلف را در اختیار گرفته اند، رقابت کرده و قیمت تمام شده کالاهای خود را کاهش دهیم راهی جز ایجاد خوشه های صنعتی در کشور نداریم چرا که با ایجاد این خوشه ها، حداکثر استفاده از تجهیزات و امکانات مستقر در خوشه های به عمل آمده و با تقسیم وظایف به صورت تخصصی، هزینه تمام شده کاهش چشمگیری پیدا کرده و قدرت رقابت را افزایش می دهد.

آنچه اهمیت خوشه های صنعتی را در ایران بیشتر می کند این است که در زیر بخش های صنعت ایران بیش از ۹۰ درصد موسسات و شرکت ها را شرکت های کوچک و متوسط تشکیل می دهند که عموماً به صورت منفرد فعالیت می کنند و همواره با مشکلات و مسایل مختلف درگیرند اما از لحاظ اشتغال سهم ۵۶ درصدی را در ایجاد فرصت های شغلی بر عهده دارند. در نتیجه می توان با توسعه خوشه های صنعتی خرماي کشور زمینه هایی بهبود وضعیت اجتماعی و اقتصادی ذی نفعان این محصول را فراهم آورد.

حال می توان از طریق مقایسه مخارج مورد نیاز برای اجرای پروژه توسعه ای و منافع و دستاوردهای اقتصادی حاصل از آن به توجیه اقتصادی آن پی برد. مقایسه رقم هزینه شده (۱۰ میلیارد ریال در ماکزیمم حالت) با ۳۳ درصد افزایش صورت گرفته در ارزش فروش (معادل ۳۲۰ میلیارد ریال در مینیمم حالت) به طور قابل ملاحظه ای توجیه اقتصادی اجرای این پروژه را نشان می دهد. همچنین با تنوع در بسته بندی ها بر اساس فیدبک های بازار و آشنایی واحدها با اصول اولیه بازاریابی قیمت فروش محصولات خوشه نیز بالا خواهد رفت. بر اساس تجربیات به دست آمده در سایر خوشه ها مخصوصاً خوشه صنعتی خرماي بم حداقل افزایشی معادل ۲۰ درصد را از نظر قیمت شاهد خواهیم بود.

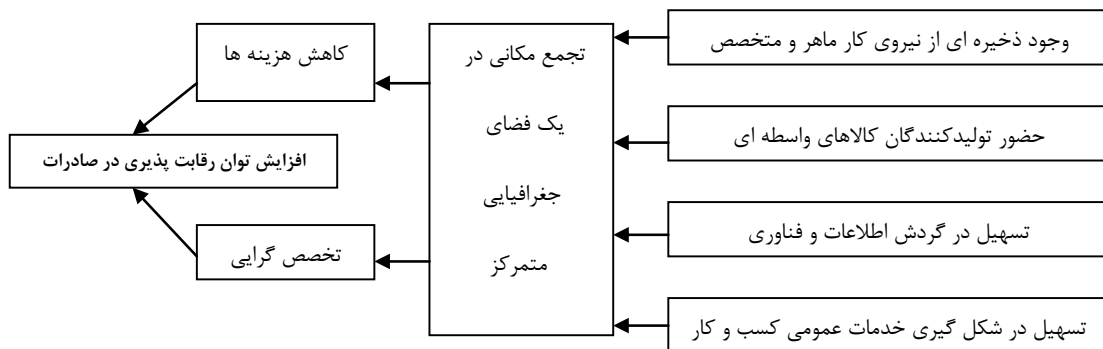
ملاحظه می شود که با شرایط فوق حتی صرف منافع اقتصادی قابل احصای پروژه نیز بر مخارج آن فزونی گرفته است. این در حالی است که پروژه مذکور علاوه بر منافع اقتصادی آثار مثبت فراوانی را نیز در حوزه های اجتماعی و غیره به همراه خواهد داشت که ذیلاً آن ها را بررسی می نمایم.

*از نظر تولیدی

اجرای یک پروژه توسعه ای چه منفعاتی را در جهت بهبود تکنولوژی و نوآوری ایجاد می نماید و آیا می تواند منجر به بهبود آن گردد. شاخص های دیگری که در این قسمت به واسطه آن میزان اثربخشی اجرای پروژه را بررسی می نماییم، تعداد بنگاه هایی است که به واسطه توسعه این مجموعه توسعه یافته و ایجاد می شوند. به عنوان مثال در جدول ۱-۱، سه سطر اول وضعیت تکنولوژیک بنگاه های مجموعه قبل و بعد از مداخله توسعه ای نشان داده شده است. همان گونه که ملاحظه می شود در اثر اجرای پروژه باید در حدود ۲۰ درصد از واحدها یعنی واحدهای کوچک نه خرد، که در حال حاضر از سطح تکنولوژی متوسطی برخوردارند، سطح تکنولوژی خود را ارتقاء داده و از تکنولوژی پیشرفته برخوردار گردند. همچنین ۷۰ درصد واحدهای خرد نیز که در حال حاضر از سطح تکنولوژی پایینی برخوردارند با اقدامات توسعه ای به سطح بالاتری از تکنولوژی دسترسی پیدا خواهند کرد. سطر سوم جدول حاکی از تعداد واحدهای فعال در مجموعه در قبل و بعد از مداخله توسعه ای است.

*از نظر اجتماعی

نمودار ۱: فرآیند تشکیل خوشه و نتایج حاصل از آن

جدول ۱: برخی از مشخصات تکنولوژی یک مجموعه قبل و بعد از مداخله توسعه ای

بهبود حاصل شده	وضعیت مجموعه بعد از مداخله	وضعیت مجموعه قبل از مداخله
۲۰٪	۲۰٪	۰٪
۵۰٪	۷۰٪	۲۰٪
۷۰٪	۱۰٪	۸۰٪
۱۹	۴۵	۲۶

* دبیر انجمن خرماي استان کرمان